

فهرست مطالب

پیش گفتار ۱۳

مقدمه ۱۵

بخش اول

مقاله ۱- ارث زن از شوهر ۱۹

مقدمه ۱۹

میراث زنهای متعدد از شوهر ۲۰

میراث زوجه‌ای که تنها وارث زوج است ۲۱

قائلین به قول اول ۲۲

قائلین به قول دوم ۲۳

قائلین به قول سوم ۲۵

ترجیح قول سوم ۲۵

متعلقات ارث زوجه ۲۶

حکم به محرومیت اجمالی زن، شامل کدام زوجه است؟ ۲۸

قائلین به اختصاص حرمان به زوجه غیر ذات ولد ۲۹

قائلین به عمومیت حکم حرمان به ذات ولد و غیر آن ۳۳

اموال موضوع ارث زوجه ۳۵

بیان اقوال مختلف ۳۵

توریت زوجه از جمیع ترکه به طور مطلق ۳۵

دلیل قائلین به رأی عدم حرمان به طور مطلق ۳۶

۲ □ اندیشه‌های حقوقی (۱)

۳۷	ممنوعیت زوجه از عین ربا و توریث از قیمت آن
۳۷	دلیل سید مرتضی (قدس سره) بر این قول
۳۹	محرومیت زوجه از زمین به طور مطلق، عین ابنیه و اشجار
۴۰	دلیل قول مشهور
۴۰	محرومیت زوجه تنها از عین و قیمت اراضی مسکونی
۴۱	نقل و بررسی اخبار وارده در باب منع زوجه از برخی اموال
۴۶	بررسی روایات (ده عنوان)
۵۳	منابع

مقاله ۲- بررسی حق حضانت فرزند از نگاه قانون مدنی و فقه شیعه..... ۵۵

مقاله ۳- ولایت جدّ پدری ۶۱

۶۱	ولایت جدّ پدری در فقه
۶۲	۱- آیات
۶۲	۲- روایات
۶۴	۳- اجماع
۶۴	۴- توجیه‌های عقلی
۶۶	ولایت جدّ پدری در حقوق
۶۶	۱- قانون مدنی
۶۶	۲- قانون حمایت خانواده
۶۷	اشتراک یا عدم اشتراط حیات پدر در ولایت جدّ پدری
۶۸	تعارض دو ولایت
۷۰	ولایت در نکاح
۷۰	۱- تعریف و اولیای عقد نکاح
۷۱	۲- مولی علیه در عقد نکاح
۷۱	۳- اقوال در بقای ولایت ولی بر دختر بالغه باکره رشیده

فهرست مطالب □ ۳

۷۴	۴- حق فسخ نکاح پس از بلوغ .....
۷۵	منابع .....

مقاله ۴- موجبات سقوط ولایت قهری «قانونی» ۷۷

۷۷	۱) کفر ولی قهری .....
۸۰	۲- حجر ولی قهری .....
۸۱	سفاهت ولی قهری .....
۸۱	بازگشت ولایت ولی قهری .....
۸۲	جنون ولی قهری .....

بخش دوم

مقاله ۵- بررسی فقهی و حقوقی سقط جنین ۸۷

۸۷	طرح مسأله .....
۸۸	مبانی اخلاقی .....
۸۸	سابقه تاریخی .....
۹۰	تعاریف و مفاهیم .....
۹۰	تعریف لغوی سقط جنین .....
۹۱	تعریف پزشکی سقط جنین .....
۹۱	تعریف حقوقی سقط جنین .....
۹۲	سقط جنین در فقه .....
۹۲	سقط جنین از نظر فقه اسلامی .....
۹۲	الف. مرحله قبل از دمیدن روح .....
۹۲	ب. مرحله پس از دمیدن روح .....
۹۳	سقط جنین در حقوق موضوعه ایران (از نظر پزشکی قانونی) .....
۹۴	الف. سقط جنین ضروری .....
۹۴	ب. سقط جنین طبی .....

۴ ▣ اندیشه‌های حقوقی (۱)

ج. سقط جنین جنایی	۹۵
عناصر تشکیل دهنده جرم سقط جنین	۹۵
عناصر عمدی جرم سقط جنین	۹۵
الف. عنصر قانونی	۹۵
ب. عنصر مادی	۹۶
ج. عنصر روانی	۹۷
عناصر اختصاصی جرم سقط جنین	۹۸
الف. وجود جنین	۹۸
ب. اخراج قبل از موعد جنین	۹۹
ج. سوء نیت	۹۹
د. به کار بردن وسایل خاص	۹۹
منابع	۱۰۱

مقاله ۶- کودکان متولد از رحم اجاره‌ای

احکام تکلیفی اجاره رحم	۱۰۳
جواز اجاره رحم	۱۰۳
حرمت اجاره رحم	۱۰۳
وضعیت حقوق کودک آزمایشگاهی ناشی از رحم اجاره‌ای	۱۰۶
آثار غیر مالی	۱۰۶
حرمت نکاح	۱۰۶
رابطه کودک با صاحب اسپرم	۱۰۶
رابطه کودک با صاحب تخمک	۱۰۷
حرمت نکاح با مادر اجاره‌ای	۱۰۷
حضانت	۱۰۹
تربیت	۱۱۰
ولایت	۱۱۱

فهرست مطالب □ ۵

آثار مالی	۱۱۱
توارث	۱۱۲
(۱) توارث بین صاحب اسپرم و کودک	۱۱۲
(۲) توارث بین صاحب تخمک و کودک رحم اجاره‌ای	۱۱۳
(۳) توارث بین کودک و صاحب رحم اجاره‌ای یا مادر اجاره‌ای	۱۱۴
نفقه	۱۱۵
(۱) انفاق بین کودک و صاحب اسپرم	۱۱۶
(۲) انفاق بین کودک و صاحب تخمک	۱۱۶
(۳) انفاق بین کودک و صاحب رحم اجاره‌ای	۱۱۷
سایر روابط مالی	۱۱۸
روابط مالی بین صاحبان جنین آزمایشگاهی و مادر اجاره‌ای	۱۱۸
منابع	۱۲۴
مقاله ۷- بررسی فقهی حقوقی پیرامون تغییر جنسیت	۱۲۵
مقدمه	۱۲۵
نظریه مشروعیت مطلق تغییر جنسیت	۱۲۵
۱- اصل حلیت	۱۲۵
۲- قاعده فقهی تسلیط	۱۲۶
۳- عدم تغییر در خلقت الهی	۱۲۶
نظریه ممنوعیت مطلق تغییر جنسیت	۱۲۷
۱- حرمت از بین بردن اعضای بدن	۱۲۷
۲- غیر مقدور بودن و عدم توانایی در ایجاد تغییر در خلقت الهی	۱۲۸
۳- مخالفت با مصالح عمومی	۱۲۸
۴- عدم منفعت عقلایی مشروع و قابل اعتنا	۱۲۸
۵- استناد به قاعده «الناس مسلطون علی انفسهم»	۱۲۹
نظریه مشروعیت مشروط تغییر جنسیت	۱۲۹

۱۳۰	تقسیم بندی کشورها از نظر وجود یا عدم وجود
۱۳۱	قوانین مصوب پیرامون تغییر جنسیت
۱۳۱	شرایط تغییر جنسیت در کشورهایمانند ایران
۱۳۱	وضعیت شناسایی جنسیت جدید
۱۳۲	آثار و احکام فقهی و حقوقی مترتب بر تغییر جنسیت
۱۳۴	تغییر جنسیت و مسأله نکاح
۱۳۴	تغییر جنسیت و پیوند زناشویی
۱۳۵	تغییر جنسیت و مسأله مهریه در ازدواج دائم
۱۳۶	نظریه عدم لزوم پرداخت مهریه مطلقاً
۱۳۶	نظریه لزوم پرداخت کل مهریه مطلقاً
۱۳۸	تغییر جنسیت و مسأله عده
۱۳۹	منابع:

مقاله ۸- همانند سازی با هدف درمان ناباروری

۱۴۰	معنا و مفهوم همانند سازی
۱۴۲	احکام تکلیفی استفاده از تکنیک همانند سازی
۱۴۲	جواز استفاده از تکنیک همانند سازی با هدف درمان ناباروری
۱۴۴	حرمت استفاده از تکنیک همانند سازی با هدف درمان ناباروری
۱۴۵	أدله مخالفان اخلاقی شبیه سازی
۱۴۵	شبیه سازی انسان خلاف انسانیت
۱۴۶	شبیه سازی انسان و کیان خانواده
۱۴۶	شبیه سازی و مشکلات عاطفی
۱۴۶	شبیه سازی و رواج تبعیض
۱۴۶	شبیه سازی یعنی کارخانه‌ای شدن تولید مثل
۱۴۷	بی اعتمادی اخلاقی محصول شبیه سازی انسان است
۱۴۷	شبیه سازی حقوق کودک را پایمال کند

فهرست مطالب □ ۷

- شبيه سازى انسان تحت شرايط خاص جايز است ۱۴۷
- وضعيت حقوقى نسب كودك آزمائشگاهى ناشى از همانند سازى ۱۴۸
- نظر فقها ۱۴۹
- حقوق كودك آزمائشگاهى ناشى از همانند سازى ۱۵۰

بخش سوم

- مقاله ۹ - اقسام طلاق از نظر حكم شرعى ۱۵۵
- اقسام طلاق از جهت صحت و فساد ۱۵۶
- تعريف طلاق بائن ۱۵۷
- اقسام طلاق بائن ۱۵۷
- طلاق خلع و مبارات ۱۵۹
- معناى لغوى و اصطلاحى خلع ۱۵۹
- معناى لغوى و اصطلاحى مبارات ۱۶۰
- چگونگى صيغه در خلع ۱۶۱
- عوض يا فديه در خلع و مبارات چگونه است؟ ۱۶۴
- آيا بذل تبرعى شخص ثالث، از جانب زن صحيح است؟ ۱۶۵
- آيا توكيل در خلع و مبارات صحيح است؟ ۱۶۵
- شرايط رجوع مختلعه به مبدول: ۱۶۶
- نزاع بر سر فديه يا مال بذل شده: ۱۶۶
- در صورت تلف يا معيوب شدن عوض: ۱۶۷
- طلاق رجعى ۱۶۷
- تعريف فقهى - حقوق طلاق رجعى ۱۶۷
- رجوع در اصطلاح حقوقى ۱۶۸
- رجوع حق است يا حكم؟ ۱۶۹
- نظرات فقها و حقوقدانان در اين زمينه: ۱۷۰
- اقسام طلاق رجعى ۱۷۱

۱۷۴	فروغی در این بحث.....
۱۷۶	منابع.....

مقاله ۱۰ - بررسی طلاق قضائی در فقه و حقوق..... ۱۷۸

۱۷۸	نقد و بررسی ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی.....
۱۸۰	طرح پیشنهادی جهت اصلاح و تکمیل ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی.....
۱۸۲	ارزیابی و نقد تبصره الحاقی به ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی.....
۱۸۳	تطبیق مصادیق ارائه شده در تبصره ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی.....
۱۸۳	با شروط ضمن عقد نکاح.....
۱۸۴	شرایط موجود جهت اجرای ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی در محاکم.....
۱۸۵	قلمرو ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی.....
۱۸۶	تعیین مصادیق طلاق قضایی با چه مرجعی است؟ (قانون، عرف یا قاضی).....
۱۸۸	بررسی مصادیق عسر و حرج در آرای قضایی.....
۱۸۸	استثناکاف شوهر از دادن نفقه.....
۱۸۹	ابتلاء شوهر به بیماریهای صعب العلاج و یا لاعلاج.....
۱۹۱	عقیم بودن مرد و سایر عوارضی که مانع از توالد شود.....
۱۹۲	ترک زندگی خانوادگی توسط زوج.....
۱۹۲	اختیار همسر یا همسران دیگر توسط مرد.....

بخش چهارم

مقاله ۱۱ - بلوغ..... ۱۹۷

۱۹۸	بلوغ امری تکوینی است.....
۱۹۹	تأثیر عوامل طبیعی در بلوغ: بلوغ تکوینی است.....
۲۰۰	بلوغ از منظر آیات قرآن کریم.....
۲۰۴	بلوغ از دیدگاه احادیث و روایات.....
۲۱۲	علامت دیگر بلوغ.....

مقاله ۱۲ - بررسی مفهوم و معیار کودکی در تفکر اسلامی و قوانین ایران ... ۲۱۴

مقدمه	۲۱۴
مراحل کودکی	۲۱۶
الف) دوره قبل از دبستان	۲۱۷
ب) دوره دبستانی	۲۱۷
۱- کودک از دیدگاه قرآن	۲۱۸
۲- کودک از دیدگاه علما و فقها	۲۲۱
الف) از ولادت تا هفت سالگی	۲۲۱
ب) دوره دوم که از هفت سالگی تا ظهور بلوغ	۲۲۱
ج) از سن بلوغ به بعد	۲۲۱
۳- کودک از دیدگاه قانون مدنی ایران	۲۲۲
۴- سن کودکی از دیدگاه فقه اسلامی	۲۲۲
الف) سن بلوغ از دیدگاه قرآن	۲۲۲
ب) سن بلوغ از دیدگاه احادیث	۲۲۴
ج) سن بلوغ از دیدگاه فقها	۲۲۵
۵- سن کودکی در قانون مدنی ایران	۲۲۶
۶- سن کودکی از دیدگاه کنوانسیون حقوق کودک	۲۳۱
مسئولیت والدین در قبال کودکان	۲۳۳
۱- وظایف و مسئولیتهای پدر و مادر قبل از ازدواج	۲۳۴
۲- وظایف والدین قبل از ولادت فرزند	۲۳۵
۳- وظایف والدین بعد از تولد فرزند	۲۳۷
مسئولیت جامعه در قبال کودکان و بالعکس	۲۳۸
منابع	۲۴۰

مقاله ۱۳ - کودک آزاری ... ۲۴۱

۲۴۲	انواع کودک آزاری
۲۴۲	الف) کودک آزاری جسمی
۲۴۲	ب) کودک آزاری جنسی
۲۴۲	ج) کودک آزاری عاطفی
۲۴۳	د) کودک آزاری ناشی از غفلت و مسامحه
۲۴۳	علل کودک آزاری
۲۴۳	الف) علل روانی
۲۴۵	ب) علل خانوادگی
۲۴۵	ج) علل فرهنگی
۲۴۵	حرمت اذیت و آزار کودک از دیدگاه اسلام
۲۴۶	الف) کودک آزاری از دیدگاه قرآن
۲۴۷	ب) سنت
۲۴۸	تعلیم و تربیت از دیدگاه فقهی
۲۴۹	روش تربیتی اسلام
۲۵۰	تنبيه و تأديب کودک از دیدگاه اسلام
۲۵۲	الف) تأديب کودکان از لحاظ تربیتی
۲۵۴	ب) میزان مجازات
۲۵۵	منابع

بخش پنجم

۲۵۹	مقاله ۱۴ - قضاوت زن در فقه و حقوق اسلامی
۲۶۲	دادرسی زن در فقه اسلامی
۲۶۴	دادرسی زن در فقه شیعه
۲۶۵	ادله و مستندات عدم جواز قضا زن
۲۶۶	الف - اصل
۲۶۷	ب - اجماع

فهرست مطالب □ ۱۱

ج. آیات و روایات	۲۶۹
روایات و احادیث	۲۷۱
چگونگی استدلال به این روایات	۲۸۳
دلایل دیگر: (قیاس اولویت)	۲۸۵
عدم قابلیت زن در تصدی منصب قضا	۲۸۸
فقه اهل سنت و دادرسی زن	۲۸۹
۴ - لفظ رجل در حدیث بریده از پیامبر که فرمود:	۲۸۹
نظریه فقهای عظام در مورد قضاوت زن از دیدگاه اسلام	۲۹۰
نظریه محقق اردبیلی	۲۹۰
نظریه شیخ صدوق	۲۹۱
انتصاب قاضی در زمان غیبت	۲۹۲
دیدگاه اول	۲۹۲
دیدگاه دوم	۲۹۳
مقاله ۱۵ - مبحث نفقه	۲۹۴
۱ - مقدمه	۲۹۴
۲ - نفقه در لغت	۲۹۴
۳ - نفقه در اصطلاح	۲۹۵
۴ - تعریف اقارب	۲۹۵
۵ - تعریف نفقه اقارب	۲۹۶
۶ - میزان نفقه	۲۹۸
۷ - ترتیب تقدم و تأخر نفقه	۲۹۹
۸ - آن چیزی که نفقه را ساقط می‌کند:	۳۰۲
منابع	۳۰۳
مقاله ۱۶ - حقوق زنان	۳۰۴

مقالات جدید

مقاله ۱۷ - بررسی وضعیت فرزند خواندگی بعد از انقلاب اسلامی ۳۲۱

مقاله ۱۸ - ولایت مادر در فقه و حقوق با نگرشی به اندیشه امام خمینی (س) ۳۴۵